

Максим Поляков, Володимир Білозубенко, Наталія Небаба, Максим Корнеєв, Єлизавета Сайгак

Аналіз факторів асиметричності розвитку туристичної індустрії в країнах ЄС

Туризм є важливою складовою економіки країн ЄС. Однак наслідки економічної рецесії та криза, викликана COVID-19, потребують більш активної підтримки туристичної індустрії на рівні ЄС. Для проведення наднаціональної туристичної політики потрібне врахування об'єктивних розбіжностей між країнами-членами та особливостей кожної з них у галузі туризму. У зв'язку з цим метою дослідження стало виділення основних факторів, що характеризують асиметричність розвитку туристичної індустрії в країнах ЄС, що дозволяє враховувати їх особливості при проведенні наднаціональної політики. Методологія дослідження містить у собі розрахунок коефіцієнта асиметрії, проведення кластерного та класифікаційного аналізу за даними Eurostat.

На першому етапі відібрано 27 показників, що характеризують структурні пропорції туристичної індустрії та інтенсивність туризму в країнах ЄС. На основі розрахунку коефіцієнта асиметрії продемонстровано високий рівень неоднорідності параметрів туристичної індустрії в країнах ЄС за кожним із показників. На другому етапі виконано кластеризацію (алгоритм – k-means, метрика – Euclidean distance) країн ЄС за відібраними показниками. У результаті отримано вісім кластерів країн, що надало картину асиметричності розвитку національних туристичних індустрій у ЄС. На третьому етапі, в результаті класифікації (метод – «дерева рішень»), виділено сім комбінацій показників, які абсолютно розрізняють отримані кластери країн ЄС. Включені в ці комбінації параметри є, по суті, основними факторами асиметричності розвитку туристичної індустрії країн ЄС.

Результати дослідження дозволяють адаптувати заходи наднаціональної політики ЄС у галузі туризму до специфіки країн, більш ефективно орієнтувати підтримку туристичної індустрії, враховуючи їх подібні та відмінні риси. На основі аналізу асиметричності розвитку туристичної індустрії по країнах можна визначити її «точки» росту та драйвери конкурентоспроможності на внутрішньому ринку ЄС.

Ключові слова: туристична індустрія, кластеризація країн, фактори асиметричності, наднаціональна політика, маркетингова стратегія

Класифікація JEL: M31, L83, O57, C38

Стаття знаходиться у відкритому доступі і може розповсюджуватися на умовах ліцензії [Creative Commons Attribution 4.0 International license](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/), що дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії за умови наявності відповідного посилання на оригінальну версію статті.

Максим Поляков, Владимир Белозубенко, Наталья Небаба, Максим Корнеєв, Єлизавета Сайгак

Анализ факторов асимметричности развития туристической индустрии в странах ЕС

Туризм является важной частью экономики стран ЕС. Однако последствия экономической рецессии и кризис, вызванный COVID-19, требуют более активной поддержки туристической индустрии на уровне ЕС. Для проведения наднациональной туристической политики необходим учет объективных различий между странами-членами и особенностей каждой из них в сфере туризма. В связи с этим целью исследования стало выделение основных факторов, характеризующих асимметричность развития туристической индустрии в странах ЕС, что позволяет учитывать их особенности при проведении наднациональной политики. Методология исследования включает расчет коэффициента асимметрии, проведение кластерного и классификационного анализа по данным Eurostat.

На первом этапе были отобраны 27 показателей, характеризующих структурные пропорции туристической индустрии и интенсивность туризма в странах ЕС. На основе расчета коэффициента асимметрии продемонстрирован высокий уровень неоднородности параметров туристической индустрии в странах ЕС по каждому из показателей. На втором этапе выполнена кластеризация (алгоритм – k-means, метрика – Euclidean distance) стран ЕС по отобранным показателям. В результате получены восемь кластеров стран, что показало картину асимметричности развития национальных туристических индустрий в ЕС. На третьем этапе, в результате классификации (метод

– «деревья решений»), выделены семь комбинаций показателей, абсолютно различающие полученные кластеры стран ЕС. Включенные в эти комбинации параметры, по сути, являются основными факторами асимметричности развития туристической индустрии стран ЕС.

Результаты исследования позволяют адаптировать меры наднациональной политики ЕС в сфере туризма к специфике стран, эффективнее ориентировать поддержку туристической индустрии, учитывая их сходства и различия. На основании анализа асимметричности развития туристической индустрии по странам возможно определять ее «точки» роста и драйверы конкурентоспособности на внутреннем рынке ЕС.

Ключевые слова: туристическая индустрия, кластеризация стран, факторы асимметричности, наднациональная политика, маркетинговая стратегия.

Классификация JEL: M31, L83, O57, C38.

Стаття знаходиться у відкритому доступі і може розповсюджуватися на умовах ліцензії [Creative Commons Attribution 4.0 International license](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/), що дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії за умови наявності відповідного посилання на оригінальну версію статті.